



## Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

17. oktoober 2013\*

Määrus (EÜ) nr 44/2001 — Artikli 15 lõike 1 punkt c — Kohtualluvus tarbijalepingute puhul — Selle kohtualluvuse võimalik piiramine sidevahendite abil sõlmitud tarbijalepingutega — Põhjuslik seos tarbija alalise elukoha liikmesriiki veebi kaudu suunatud äri- või kutsetegevuse ning lepingu sõlmimise vahel

Kohtuasjas C-218/12,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Landgericht Saarbrücken'i (Saksamaa) 27. aprilli 2012. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 10. mail 2012, menetluses

**Lokman Emrek**

*versus*

**Vlado Sabranovic,**

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja president M. Ilešič, kohtunikud C. G. Fernlund, A. Ó Caoimh, C. Toader (ettekandja) ja E. Jarašiūnas,

kohtujurist: P. Cruz Villalón,

kohtusekretär: ametnik A. Impellizzeri,

arvestades kirjalikus menetluses ja 25. aprilli 2013. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke seisukohti, mille esitasid:

- L. Emrek, esindaja: *Rechtsanwalt* M. Kurt,
- V. Sabranovic, esindaja: *Rechtsanwältin* M. Mauer,
- Belgia valitsus, esindajad: T. Materne ja J. C. Halleux,
- Prantsuse valitsus, esindaja: B. Beaupère-Manokha,
- Luksemburgi valitsus, esindajad: P. Frantzen ja C. Schiltz,
- Euroopa Komisjon, esindajad: A.-M. Rouchaud-Joët ja M. Wilderspin,

\* Kohtumenetluse keel: saksa.

olles 18. juuli 2013. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,  
on teinud järgmise

### **otsuse**

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määruse (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (EÜT 2001, L 12, lk 1; ELT eriväljaanne 19/04, lk 42) artikli 15 lõike 1 punkti c tõlgendamist.
- 2 Taotlus esitati L. Emreki ja V. Sabranovici vahelises kohtuvaidluses seoses nõuetega, mis puudutavad kasutatud sõiduauto ostu-müügi lepingu sõlmimise tagajärjel ette nähtud garantiid.

### **Õiguslik raamistik**

- 3 Määruse nr 44/2001 põhjenduse 11 kohaselt peavad „kohtualluvuse eeskirjad [...] olema hästi etteaimatavad ning lähtuma põhimõttest, et tavaliselt on kohtualluvus seotud kostja alalise elukohaga ning seepärast peab kohtualluvus alati olema olema, välja arvatud teatavatel täpselt määratletud juhtudel, kui kohtuvaidluse sisu või osapoolte autonoomia eeldab teistsugust seotust. Selleks et ühiseeskirjad oleksid läbipaistvamad ja et vältida kohtualluvuse konflikte, peab juriidilise isiku alaline asukoht olema autonoomselt määratletud”.
- 4 Määruse põhjenduses 13 on märgitud, et kindlustus-, tarbija- ja töölepingute puhul tuleks nõrgemat poolt kaitsta soodsamate kohtualluvuse eeskirjadega kui üldised eeskirjad.
- 5 Sama määruse artikli 2 lõike 1 kohaselt kaevatakse isikud, kelle alaline elukoht on liikmesriigis, selle liikmesriigi kohtutesse nende kodakondsusest hoolimata.
- 6 Lepingutega seotud asjades näeb määruse nr 44/2001 artikli 5 lõike 1 punkt a ette, et vaidluse lahendamine kuulub selle riigi kohtute kohtualluvusse, kus hagi esemeks olev lepinguline kohustus täideti või pidi täideta.
- 7 Määruse artikkel 15 on sõnastatud järgmiselt:

„Küsimustes, mis on seotud lepinguga, mille isik ehk tarbija on sõlminud oma majandustegevusest või kutsealast sõltumatul eesmärgil, määratakse kohtualluvus kindlaks käesoleva jao alusel, ilma et see mõjutaks artikli 4 ja artikli 5 punkti 5 kohaldamist, kui tegemist on:

[...]

- c) kõigil ülejäänud juhtudel lepinguga, mis on sõlmitud isikuga, kes tegeleb tarbija alalise elukoha liikmesriigis kutse- või äritegevusega või kelle selline tegevus on mis tahes vahenditega suunatud nimetatud liikmesriiki või mitme liikmesriigi hulgas ka nimetatud liikmesriiki, ning kui leping kuulub sellise tegevuse raamesse.”
- 8 Määruse nr 44/2001 artikli 16 lõigetes 1 ja 2 on sätestatud:  
„1. Tarbija võib algatada menetluse teise lepinguosalise vastu selle liikmesriigi kohtutes, kus on nimetatud osalise alaline elukoht, või selle paiga kohtutes, kus on tarbija enese alaline elukoht.  
2. Teine lepinguosaline võib algatada menetluse tarbija vastu üksnes selle liikmesriigi kohtutes, kus on tarbija alaline elukoht.”

## Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 9 Eelotsusetaotlusest nähtub, et L. Emrek elab Saarbrückenis (Saksamaa) ning põhikohtuasja asjaolude ilmumise ajal soovis ta osta kasutatud sõiduautot.
- 10 V. Sabranovicil on Saksamaa piiri läheduses asuvas Spicheren'i linnas (Prantsusmaa) kasutatud sõiduautode müügiga tegelev ettevõtte ärinimega Vlado Automobiles Import-Export. Sel ajal kasutas ta veebisaiti, kus olid esitatud tema ettevõtte andmed, sh Prantsusmaa telefoninumber ja Saksamaa mobiiltelefoni number, mille ees olid märgitud vastavad rahvusvahelised suunakoodid.
- 11 L. Emrek sai tuttavate käest, mitte selle veebisaidi kaudu teada V. Sabranovici ettevõtte olemasolust ning võimalusest temalt auto osta, misjärel L. Emrek suundus selle ettevõtte asukohta Spicheren'i.
- 12 Nii sõlmis L. Emrek 13. septembril 2010 tarbijana V. Sabranoviciga tema ettevõtte ruumides kasutatud sõiduauto kirjaliku ostu-müügilepingu.
- 13 Hiljem esitas L. Emrek Amtsgericht Saarbrückenile (Saksamaa) V. Sabranovici vastu hagi garantiid puudutavates nõuetes. Ta oli seisukohal, et sel kohtul oli määruse nr 44/2001 artikli 15 lõike 1 punkti c kohaselt rahvusvaheline pädevus sellise vaidluse lahendamiseks. Nimelt tuleneb veebisaidi kujundusest, et V. Sabranovici äritegevus on suunatud ka Saksamaale.
- 14 Nimetatud kohus jättis L. Emreki hagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata, sest ta leidis, et käesolevas asjas ei ole määruse nr 44/2001 artikli 15 lõike 1 punkt c kohaldatav, kuna V. Sabranovic ei olnud selle sätte tähenduses suunanud oma äritegevust Saksamaale.
- 15 L. Emrek esitas viidatud otsuse peale apellatsioonkaebuse, väites et määruse nr 44/2001 artikli 15 lõike 1 punkt c ei eelda põhjuslikku seose tuvastamist tarbija liikmesriiki suunatud äritegevuse ja lepingu sõlmimise vahel. Samuti ei ole selle sättega nõutav, et leping on sõlmitud sidevahendi abil.
- 16 Landgericht Saarbrücken leiab, et põhikohtuasjas on V. Sabranovici äritegevus suunatud Saksamaale. Eelkõige telefoninumbriks lisatud Prantsusmaa rahvusvaheline suunakood ja lisaks Saksamaa mobiiltelefoninumber annavad alust arvata, et ettevõtja otsib kliente ka väljaspool Prantsusmaad, eriti sellega piirneval Saksamaal asuvaid kliente.
- 17 Asjaomane kohus on arvamusel, et isegi kui määruse nr 44/2001 artikli 15 lõike 1 punkti c tuleb tõlgendada nii, et see ei eelda lepingu sõlmimist sidevahendi abil, on selle sätte kohaldamisala laiendamise vältimiseks siiski nõutav, et ettevõtja veebisait vähemalt ajendab tarbijat lepingut tegelikult sõlmima. Ta leiab seega, et nimetatud sätet ei tuleks kohaldada, kui tarbija sõlmib „ettevõtjaga” lepingu „juhuslikult”.
- 18 Neil asjaoludel otsustas Landgericht Saarbrücken menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
  - „1. Kas [määruse nr 44/2001] artikli 15 lõike 1 punkt c eeldab juhtudel, kui ettevõtja veebisait on suunatud teise liikmesriiki, täiendava kirjutamata koosseisutunnusena, et ettevõtja veebisait ajendas tarbijat sõlmima ettevõtjaga lepingut ja veebisait on seega lepingu sõlmimisega põhjuslikult seotud?
  2. Kui suunatuse koosseisutunnuse ja lepingu sõlmimise vahel peab esinema põhjuslik seos, siis kas määruse nr 44/2001 artikli 15 lõike 1 punkt c eeldab lisaks lepingu sõlmimist sidevahendi abil?”

## Eelotsuse küsimuste analüüs

- 19 Sissejuhatuseks tuleb täpsustada, et 6. septembri 2012. aasta otsuses kohtuasjas C-190/11: Mühlleitner Euroopa Kohus juba vastas põhikohtuasjas esitatud teisele küsimusele, asudes seisukohale, et määruse nr 44/2001 artikli 15 lõike 1 punkti c tuleb tõlgendada nii, et see ei nõua, et tarbija ja kutseala esindaja vaheline leping peab olema sõlmitud sidevahendi abil.
- 20 Seetõttu tuleb analüüsida ainult esimest küsimust, millega eelotsusetaotluse esitanud kohus tahab sisuliselt teada, kas määruse nr 44/2001 artikli 15 lõike 1 punkti c tuleb tõlgendada nii, et see nõuab põhjusliku seose esinemist tarbija alalise elukoha liikmesriiki äri- või kutsetegevuse suunamiseks kasutatud vahendi, st veebisaidi ja selle tarbijaga lepingu sõlmimise vahel.
- 21 Sellega seoses tuleb tõdeda esiteks, et määruse nr 44/2001 artikli 15 lõike 1 punkt c otsesõnu ei sea selle sätte kohaldamise tingimuseks sellise põhjusliku seose esinemist.
- 22 Nimelt ilmneb selle sätte sõnastusest, et seda kohaldatakse kahe konkreetse tingimuse koosinemise korral. Esiteks on vaja, et ettevõtja tegeleks oma äri- või kutsetegevusega tarbija alalise elukoha liikmesriigis või et tema selline tegevus on mis tahes vahenditega suunatud nimetatud liikmesriiki või mitme liikmesriigi hulgas ka nimetatud liikmesriiki, ning teiseks, et vaidlusalune leping on sõlmitud selle tegevuse raames.
- 23 Euroopa Kohus on juba otsustanud, et määruse nr 44/2001 artikli 15 lõike 1 punkti c kohaldamise peamine tingimus on seotud tarbija alalise elukoha liikmesriiki suunatud äri- või kutsetegevusega (eespool viidatud kohtuotsus Mühlleitner, punkt 44), ning käesolevas asjas leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et see tingimus on täidetud.
- 24 Teiseks, mis puudutab määruse nr 44/2001 artikli 15 lõike 1 punkti c teleoloogilist tõlgendamist, siis tuleb märkida, et sellise kirjutamata tingimuse lisamine, mis puudutab käesoleva kohtuotsuse punktis 20 viidatud põhjusliku seoses esinemist, läheks vastuollu selle sättega taotletud eesmärgiga, st eesmärgiga kaitsta tarbijaid, kes on nende ja kutseala esindaja vahel sõlmitud lepingu nõrgemaks pooleks.
- 25 Nagu väidab Euroopa Komisjon ja nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 25, tuleb tõdeda, et tingimusega, et tarbija on veebisaidiga eelnevalt tutvunud, kaasneksid tõendamiseiga seotud probleemid, ja seda eelkõige juhul, kui leping ei ole sõlmitud sidevahendi abil selle sama veebisaidi kaudu, nagu see on põhikohtuasjas. Sellisel juhul võiksid raskused, mis on seotud tegevuse suunamise vahendi, st veebisaidi ja lepingu sõlmimise vahelise põhjusliku seose tõendamiseiga, takistada tarbijatel algatada määruse nr 44/2001 artiklite 15 ja 16 alusel menetlus siseriiklikes kohtutes ning nõrgendaksid tarbijakaitset, mida nende sätetega taotletakse.
- 26 Kuigi see põhjuslik seos ei ole kirjutamata tingimus artikli 15 lõike 1 punkti c kohaldamiseks, võib see sellegipoolest olla siiski usaldusväärne kaudne tõend, mida liikmesriigi kohus võib arvesse võtta selle kindlakstegemisel, kas tegevus on tegelikult suunatud tarbija alalise elukoha liikmesriiki, nagu ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 26.
- 27 Sellega seoses tuleb meenutada, et 7. detsembri 2010. aasta otsuse liidetud kohtuasjades C-585/08 ja C-144/09: Pammer ja Hotel Alpenhof (EKL 2010, lk I-12527) punktis 93 ja resolutsioonis määras Euroopa Kohus kindlaks mitteamendava loetelu elementidest, mis võivad liikmesriigi kohtul aidata hinnata, kas on täidetud peamine tingimus, et äritegevus on suunatud tarbija alalise elukoha liikmesriiki.

- 28 Jõudes eespool viidatud kohtuotsuses Mühlleitner seisukohale, et artikli 15 lõike 15 punkti c kohaldamise tingimus ei ole tarbijalepingu sõlmimine sidevahendi abil, lisas ta sama kohtuotsuse punktis 44 sellesse mitteammendavasse loetellu teisi elemente, mis puudutavad muu hulgas „sidevahendi teel ühenduse võtmist” ja „tarbijalepingu sõlmimist sidevahendi abil”, mis võivad tõendada lepingu seotust tarbija alalise elukoha liikmesriiki suunatud tegevusega.
- 29 Selleks et vältida määruse nr 44/2001 artikli 15 lõike 1 punkti c kohaldamisala laiendamist, tuleb aga tõdeda, et esimese eelotsuse küsimuse esemeks olevat põhjuslikku seost tuleb pidada tõendiks „suunatud tegevuse” kohta, nagu see on ka sidevahendi teel ühenduse võtmise puhul, mis viib selleni, et tarbija on sidevahendi abil astunud lepingulisse suhtesse.
- 30 Nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktides 33–38, siis asjaolu, et selline nagu põhikohtuasja ettevõtja, kes on asutatud liikmesriigis, mis asub teise liikmesriigi piiri läheduses mõlemale poole ulatuvas linnastus, ning asjaolu, et ta kasutab teise liikmesriigi telefoninumbrit, mille ta annab selles liikmesriigis alaliselt elavate võimalike klientide kasutusse selleks, et nad ei peaks tasuma rahvusvaheliste kõnede eest, võib olla samuti tõend selle kohta, et tema tegevus on „suunatud” sellesse teise liikmesriiki.
- 31 Igal juhul tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtul hinnata kõiki põhikohtuasjas arutlusel oleva tarbijalepingu sõlmimise asjaolusid, selleks et otsustada vastavalt sellele, kas käesoleva kohtuotsuse punktides 27 ja 28 mainitud Euroopa Kohtu asjakohases praktikas kehtestatud mitteammendavas loetelus esinevad või puuduvad elemendid on olemas või mitte, kas määruse nr 44/2001 artikli 15 lõike 1 punkt c kuulub kohaldamisele.
- 32 Eeltoodut arvestades tuleb esimesele eelotsuse küsimusele vastata, et määruse nr 44/2001 artikli 15 lõike 1 punkti c tuleb tõlgendada nii, et see ei nõua põhjusliku seose esinemist tarbija alalise elukoha liikmesriiki äri- või kutsetegevuse suunamiseks kasutatud vahendi, st veebisaidi ja selle tarbijaga lepingu sõlmimise vahel. Taoline põhjuslik seos kujutab endast sellegipoolest tõendit lepingu seotuse kohta selle tegevusega.

### **Kohtukulud**

- 33 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

**Nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määruse (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades artikli 15 lõike 1 punkti c tuleb tõlgendada nii, et see ei nõua põhjusliku seose esinemist tarbija alalise elukoha liikmesriiki äri- või kutsetegevuse suunamiseks kasutatud vahendi, st veebisaidi ja selle tarbijaga lepingu sõlmimise vahel. Taoline põhjuslik seos kujutab endast sellegipoolest tõendit lepingu seotuse kohta selle tegevusega.**

Allkirjad